

VASUBANDHU
VIJÑAPTIMĀTRATĀSIDDHI. TRIMŚIKĀKĀRIKĀ
(STABILIREA EXISTENȚEI UNICE A IDEAȚIILOR.
TRATATUL ÎN 30 DE VERSETE)

Ovidiu Cristian NEDU

Cuvinte cheie: budhism, Mahāyāna, Vijñānavāda, Vasubandhu, idealism, conștiință.

Vijñaptimātratāsiddhi este poate cea mai celebră dintre scrierile lui Vasubandhu și constă din două tratate: *Viṃśikākārikā* și *Triṃśikākārikā*. Primul dintre cele două tratate este mai degrabă interesat în a expune și a contracara obiecțiile ce i se aduc doctrinei idealiste. *Triṃśikākārikā* (*Tratatul în 30 de versete*) constituie expunerea asertivă a doctrinei idealiste, efectuată de Vasubandhu. După ce în tratatul precedent Vasubandhu a respins principalele obiecții ce se aduc idealismului, în această scriere Vasubandhu își expune propria sa doctrină.

Expunerea din acest text constituie forma clasică a filosofiei Vijñānavāda, lucrarea constituind un punct de referință pentru istoria doctrinei idealiste a budhismului.

Foarte pe scurt, textul expune cele opt ipostaze ale conștiinței care dau seama de interpretarea idealistă a întregii existențe: conștiința-depozit (*ālayavijñāna*), mintea (*manas*), conștiința mentală (*manovijñāna*) și cele cinci conștiințe senzoriale. Odată ce această expunere a fost încheiată Vasubandhu trece la prezentarea implicațiilor metafizic-soteriologice ale condiției de „ideație” (*vijñapti*), evidențiind vacuitatea, lipsa de substanțialitate, presupusă de acest statut, poziție ce are importante consecințe în plan soteriologic întrucât dizolvă realitatea obiectivă a înlănțuirii. Ultima parte a scrierii evidențiază faptul că doctrina idealistă propovăduită de școala Vijñānavāda nu reprezintă decât o strategie deconstructivă care, în ultimă instanță, trebuie ea însăși abandonată, pentru a se accede la starea de puritate desăvârșită a absolutului. Abia odată cu eliberarea chiar și de religia sa, practicantul căii acestei școli budhiste ajunge la punctul final al demersului său.